

Programma van Eisen

Conform KNA versie 3.3

Locatie	Laan van Albert's Hoeve - Dorcamp, Castricum, gemeente Castricum		
Projectnaam	Laan van Albert's Hoeve - Dorcamp, Castricum, gemeente Castricum		
Plaats binnen archeologisch proces			
X IVO – Proefsleuven (IVO-P)			
0 IVO – Overig (IVO-O)			
0 Opgraven			
0 Archeologische begeleiding (AB)			
0 Archeologische begeleiding met beperkte verstoring (AB-bv)			
Opsteller	Naam, adres, telefoon, e-mail	datum	paraaf
Auteur	A. Médard (senior KNA-archeoloog) Archeologenbureau Argo Postbus 1259 1500 AG Zaandam 075-6314418/06-28822780 info@archeologenbureauargo.nl	18-09-14	
Senior KNA-archeoloog (controle/goedkeuring)	J.P.L. Vaars Archeologenbureau Argo Postbus 1259 1500 AG Zaandam 075-6314418/06-10482352 info@archeologenbureauargo.nl	18-09-14	
Opdrachtgever	Naam, adres, telefoon, e-mail	datum	paraaf
	Smit's Bouwbedrijf dhr. G. Breimer Postbus 456 1940AL Beverwijk 0251-277777		
Goedkeuring bevoegde overheid			
	Naam, adres, telefoon, e-mail	datum	paraaf
X Gemeente	Gemeente Castricum		
0 Provincie	Raadhuisplein 1		
0 Rijk	1902 CA Castricum		
0 Overig	telefoonnummer 14 0251 adviseur namens deze: Charissa van Eijk MA charissavaneijk@castricum.nl Tel. 0618648866		

INHOUDSOPGAVE

HOOFDSTUK 1 Administratieve gegevens onderzoeksgebied	4
HOOFDSTUK 2 Aanleiding en motivering van het onderzoek	4
2.1 Aanleiding en motivering	4
HOOFDSTUK 3 Eerder uitgevoerd onderzoek	4
HOOFDSTUK 4 Archeologische verwachting	5
4.1 Regionale archeologische en cultuurlandschappelijke context	5
4.2 Aard en ouderdom van de vindplaats(en)	6
4.3 Begrenzing en oppervlakte van de vindplaats(en)	7
4.4 Structuren en sporen	7
4.5 Anorganische artefacten	7
4.6 Organische artefacten	7
4.7 Archeozoologische en botanische resten	7
4.8 Archeologische stratigrafie en diepte van vondstlagen	7
4.9 Gaafheid en conservering	7
HOOFDSTUK 5 Doelstelling en vraagstelling	7
5.1 Doelstelling	7
5.2 Relatie met NOaA en/of andere onderzoekskaders	7
5.3 Vraagstelling	8
5.4 Onderzoeksvragen	8
HOOFDSTUK 6 Methoden en technieken	8
6.1 / 6.2 Methoden en technieken / Strategie	8
6.3 Omgang kwetsbaar vondstmateriaal	9
6.4 Structuren en grondsporen	9
6.5 Aardwetenschappelijk onderzoek	9
6.6 Anorganische artefacten	9
6.7 Organische artefacten	9
6.8 Archeozoologische en -botanische resten	9
6.9 Overige resten	9
6.10 Dateringstechnieken	9
6.11 Beperkingen	9
HOOFDSTUK 7 Uitwerking	10
7.1 Structuren, grondsporen, vondstspredingen	10
7.2 Analyse aardwetenschappelijke gegevens	10
7.3 Anorganische artefacten	10
7.4 Organische artefacten	10
7.5 Archeozoologische en -botanische resten	10
7.6 Beeldrapportage	10
HOOFDSTUK 8 (De)selectie en conservering	11
8.1 Selectie materiaal voor uitwerking	11
8.2 Selectie materiaal voor deponering en verwijdering	11
8.3 Selectie materiaal voor conservering	11

HOOFDSTUK 9 Deponering	11
9.1 Eisen betreffende depot	11
9.2 Te leveren product	11
HOOFDSTUK 10 Randvoorwaarden en aanvullende eisen	12
10.1 Personele randvoorwaarden	12
10.2 Overlegmomenten	12
10.3 Kwaliteitsbewaking, toezicht, overleg en evaluatie	13
10.4 Overige randvoorwaarden en aanvullende eisen	13
HOOFDSTUK 11 Wijzigingen ten opzichte van het vastgestelde PvE	14
11.1 Wijzigingen tijdens het veldwerk	14
11.2 Procedure van wijziging na de evaluatiefase van het veldwerk	14
11.3 Procedure van wijziging tijdens uitwerking en conservering	14
Literatuur en bijlagen	15
Literatuur	15
Bijlage 1: Lijst met te verwachten aantallen	16
Bijlage 2: Locatie en puttenplan	17
Bijlage 3: Procesbeschrijving deponering archeologisch vondstmateriaal	18
Bijlage 4: Het te realiseren plan	21
Bijlage 5: Bouwtekening	22

HOOFDSTUK 1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS ONDERZOEKSGBIED

Projectnaam	Laan van Albert's Hoeve - Dorcamp, Castricum, gemeente Castricum
Provincie	Noord-Holland
Gemeente	Castricum
Plaats	Castricum
Toponiem	Laan van Albert's Hoeve - Dorcamp
Kaartbladnummer	19C
x,y-coördinaten	106.877/506.547 (N) 106.834/506.470 (W) 106.968/506.482 (O) 106.911/506.447 (Z)
CMA/AMK-status	-
Archis-monumentnummer	-
Archis-waarnemingsnummer	-
Oppervlakte plangebied	ca. 5.600 m ² (gezamenlijke oppervlakte geplande woningen bedraagt ca. 1.700 m ²)
Oppervlakte onderzoeksgebied	ca. 5.600 m ² (gezamenlijke oppervlakte geplande woningen bedraagt ca. 1.700 m ²)
Huidig grondgebruik	grasveld

HOOFDSTUK 2 AANLEIDING EN MOTIVERING VAN HET ONDERZOEK

2.1 Aanleiding en motivering

De opdrachtgever heeft het voornemen het plangebied te ontwikkelen. Er zullen 28 woningen worden gebouwd, geclusterd in vijf bouwblokken.

Tijdens het vooronderzoek (Médard, 2014) zijn aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van archeologische resten uit in ieder geval de Middeleeuwen en mogelijk ook de Romeinse Tijd. Ook kunnen resten aanwezig zijn van bijgebouwen van de postmiddeleeuwse boerderij Asjeshoeve. De voorgenomen bouwplannen zullen de archeologische resten waarschijnlijk aantasten.

Het huidige maaiveld ligt gemiddeld op ca. +0,1 m NAP. De diepte van de funderingen en kruipruimtes zal maximaal 0,5 m onder het huidige maaiveld bedragen (ca. -0,4 m NAP). Kelders of andere grootschalige, diepgaande ondergrondse voorzieningen zullen, met uitzondering van de riolering en overige aansluitingen, niet worden aangelegd. Inclusief een veiligheidsmarge betekent dit dat de proefsleuven maximaal op een diepte van ca. 0,75 m onder het huidige maaiveld zullen worden aangelegd, met uitzondering van één of, indien noodzakelijk, meerdere diepere kijkgaten. De kijkgaten dienen om de aan- of afwezigheid van diepere archeologische niveau's te controleren, met het oog op de aan te leggen riolering en overige aansluitingen. Deze aansluitingen zullen een maximale verstoringsdiepte hebben van ca. 1,25 m onder het maaiveld (ca. 1,35 m NAP).

HOOFDSTUK 3 EERDER UITGEVOERD ONDERZOEK

Soort onderzoek	bureauonderzoek en (verkennd) booronderzoek
Uitvoerder	Archeologenbureau Argo
Uitvoeringsperiode	augustus 2014
Rapportage	A. Médard, 2014. Archeologisch bureau- en booronderzoek aan de Laan van Albert's Hoeve - Dorcamp te Castricum. <i>Argo 51</i> .
Vondsten/documentatie	Archeologenbureau Argo, Zaandam

HOOFDSTUK 4 ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING

4.1 Regionale archeologische en cultuurlandschappelijke context

Naar Médard, 2014.

Na het einde van de laatste ijstijd, het Weichselien, werd het klimaat steeds warmer. Hierdoor begonnen vanaf 9000 voor Chr. de ijskappen te smelten, met een snelle stijging van de zeespiegel als gevolg en een sterke kusterosie. De kustlijn schoof steeds verder naar het oosten, waardoor de oudere (westelijker gelegen) strandwallen steeds door de zee werden afgebroken en nieuwe strandwallen steeds verder oostwaarts ontstonden. De oudste overgebleven strandwallen zijn dan ook de meest oostelijke, op ca. acht kilometer ten oosten van de huidige kust. Vanaf ca. 3800 voor Chr. begon de snelheid van de zeespiegelstijging af te nemen en slibden de meeste zeegaten dicht. De kustlijn kon zich stabiliseren en begon zich juist weer langzaam westwaarts uit te bouwen. Tot aan het begin van de jaartelling ontstonden door de grote zandaanvoer nieuwe, steeds westelijker gelegen en bovendien steeds hogere strandwallen. Op de strandwallen ontstonden, door invloed van de wind, lage zandduinen (Oude Duinen): "indien de strandwal hoog genoeg wordt, en vaak genoeg droogvalt, kan een deel van het zand worden opgewaaid tot duinen" (Berendsen, 1996). Tussen de strandwallen in liggen zandvlakten, de voormalige zeestranden, die als het ware werden ingesloten. Het plangebied is gelegen tussen de strandwallen van Alkmaar-Heiloo-Limmen en van Schoorl-Bergen-Egmond. Deze zijn ontstaan tussen ca. 3000 en 500 voor Chr. (Berendsen, 1996). Er wordt dan ook verwacht dat bewoning vanaf ca. 3000 jaar voor Chr. mogelijk was. Bepalend voor het landschap bij Castricum en dus ook voor de bewoningsmogelijkheden aldaar was ook de invloed van het voormalige Oer-IJ estuarium. Dit getijdengebied was tussen 2500 voor Chr. en het begin van de jaartelling actief in het gebied tussen Heemskerk en Alkmaar met een zeer dynamisch landschap als gevolg (Alkemade, Van Heeringen & Klerks, 2011). Deze dynamiek eindigde met het dichtslibben van het Oer-IJ in de loop van de Romeinse Tijd. Hierdoor werd het land achter de strandwallen grotendeels afgeschermd voor de zee, waardoor het water verzoette en de vegetatie zich ongestoord kon ontwikkelen. Er trad zowel in het achterland als op de zandvlaktes tussen de strandwallen in veenvorming op, het Hollandveen. Vanaf de Middeleeuwen begon de kust weer te eroderen. Door zandverstuiving werden vanaf ca. 900 na Chr. opnieuw duinen gevormd, de Jonge Duinen (laagpakket van Schoorl). Het plangebied valt op de bodemkaart (Alterra) binnen een gebied met knippige poldervaaggronden, bestaande uit zavel, met grondwatertrap III (code pMn52C-III). Op de geomorfologische kaart (Alterra) ligt het gebied in een binnendelta (het Oer-IJ), bedekt met klei / duinzand, zwak golvend (code 3L17). Op minder dan 200 meter ten westen van het plangebied bevindt zich een uitgestrekt gebied met welvingen, de lage kustduinen met bijbehorende vlakten en laagten (code 4L7). Het plangebied maakt deel uit van archeoregio 11, het Hollands duingebied.

Op grond van de hierboven omschreven geomorfologische gesteldheid van het plangebied bestaat een kans op het aantreffen van archeologische resten daterend uit de Late IJzertijd tot en met de Nieuwe Tijd. Hoewel bewoning en akkerbouw op sommige strandwallen vanaf ca. 3000 jaar voor Chr. mogelijk was geldt dit waarschijnlijk niet voor het plangebied dat waarschijnlijk tot en met de Midden IJzertijd binnen het Oer-IJ estuarium viel en derhalve te nat was voor structurele bewoning. Wellicht was het getijdengebied door de rijkdom aan wild en vis wel zeer geschikt om te jagen en te vissen. Vanaf de Late IJzertijd werden de mogelijkheden voor bewoning vermoedelijk gunstiger, waardoor de streek steeds intensiever werd bewoond. Het dorp Castricum zelf is vermoedelijk in de 10e of 11e eeuw na Chr. ontstaan.

Uit de omgeving van het plangebied (binnen een straal van 1 km) zijn op archis verschillende onderzoeken en waarnemingen gemeld. Deze helpen de verwachting voor onderhavig plangebied verder aan te scherpen. Vondstmeldingen ontbreken daarentegen bijna volledig.

Onderzoeksnummer 1344 op ca. 80 meter ten zuidwesten van het plangebied betreft een door leden van de Werkgroep Oud-Castricum uitgevoerde archeologische verkenning in 1995. Inhoudelijke gegevens zijn verder niet in Archis opgenomen. Bij het opstellen van het bureauonderzoek is navraag gedaan bij dhr. R. Zonneveld, lid van de werkgroep; hieruit bleek dat deze verkenning, samen met de eerdere waarnemingen van de werkgroep bij De Rietkamp in 1993, heeft geleid tot de grootschalige opgraving Castricum-Oosterbuurt in 1995-1996. Over deze opgraving, door de toenmalige ROB uitgevoerd, zijn bij de kaartlaag onderzoeken geen gegevens opgenomen in Archis. Uit het rapport (Hagers & Sier, 1999) blijkt dat tijdens de opgraving een groot aantal sporen en vondsten zijn aangetroffen uit de eerste tot en met de twaalfde eeuw na Chr., in zeer goede staat van conservering. De nederzettingsresten bleken van bijzonder belang te zijn: er zijn hier bewijzen voor continuïteit van bewoning na ca. 260-270 na Chr., terwijl de bevolkingsdichtheid in het westelijk kustgebied juist zo sterk afnam in deze periode dat daarvan in de regel nauwelijks archeologische sporen gevonden worden (Hagers & Sier, 1999). Tijdens dat onderzoek werd het skelet van een jonge vrouw gevonden die in de 4e eeuw na Chr. leefde. In 2006 kreeg ze de naam Hilde en er werd van haar een gezichtsreconstructie gemaakt, hetgeen tot grote mediabelangstelling heeft geleid. Nu staat Hilde opnieuw in de schijnwerpers met de bouw van het nieuwe archeologisch depot en Archeologiecentrum van de Provincie Noord-Holland, het "Huis van Hilde".

Onderzoeksnummer 23558 op ca. 530 meter ten westen van het plangebied betreft een bureauonderzoek uit 2008. Gezien de hoge verwachting voor de perioden Midden IJzertijd tot en met de Nieuwe Tijd en de middelhoge verwachting voor de periode Midden Bronstijd tot en met de Vroege IJzertijd werd vervolgonderzoek geadviseerd.

Onderzoeksmelding 13942 op ca. 530 meter ten noordwesten van het plangebied betreft een in 2006 uitgevoerd booronderzoek. Als vervolg daarop is in 2007 een vervolgonderzoek in de vorm van proefsleuven uitgevoerd (onderzoeksnummer 17333). De resultaten waren dusdanig hoogwaardig dat een deel van het terrein vervolgens is opgegraven.

Onderzoeksnummer 43646 op ca. 900 meter ten zuidoosten van het plangebied is een in 2012 uitgevoerd booronderzoek. Gezien de intacte ondergrond en de hoge verwachting voor het aantreffen van resten uit de IJzertijd, Romeinse Tijd en Late Middeleeuwen werd vervolgonderzoek door middel van proefsleuven geadviseerd. De waarnemingen geven de rijkdom weer van het bodemarchief in de omgeving, met archeologische resten uit met name de IJzertijd, Romeinse Tijd en de (Late) Middeleeuwen.

Waarnemingsnummer 18538 valt binnen het plangebied en betreft de archeologische resten die door de werkgroep Oud-Castricum in 1985 zijn waargenomen bij de bouwput ter plaatse van de afgebroken boerderij Albertshoeve. Er werden mestrestanten, kleileembanden en paalgaten aangetroffen alsmede ca. 60 scherven uit de Middeleeuwen (Zuurbier, 1986). Vermoedelijk is deze waarneming niet op de juiste plek weergegeven in Archis en zou deze zich juist direct ten noordoosten van het plangebied moeten bevinden, ter plekke van de afgebroken en vervolgens herbouwde boerderij. Bij navraag bij dhr. R. Zonneveld van de werkgroep Oud-Castricum (die hierover ook andere leden heeft geraadpleegd die destijds betrokken waren, o.a. dhr. E. Mooij) blijkt het inderdaad het geval te zijn: de opgraving vond plaats onder de oude Asjeshoeve / Albert's hoeve waar vervolgens op exact dezelfde locatie een nieuwe boerderij is gebouwd.

4.2 Aard en ouderdom van de vindplaats(en)

In het plangebied kunnen resten van menselijke activiteit (in de vorm van bewoning, begraving of infrastructuur) uit de Late IJzertijd en de Romeinse Tijd (inheems Romeins) voorkomen.

Ook uit de Middeleeuwen kunnen archeologische resten worden aangetroffen; tijdens het booronderzoek (Médard, 2014) is in een akkerpakket houtskool en een scherp Paffrath-aardewerk aangetroffen, daterend uit de 10e/11e tot de 13e eeuw na Chr.

In het oostelijke deel van het gebied kunnen resten van bijgebouwen van boerderij de Asjeshoeve worden aangetroffen. Deze dateren uit de Nieuwe Tijd.

4.3 Begrenzing en oppervlakte van de vindplaats(en)

Vooralsnog onbekend. De hierboven reeds genoemde opgraving Castricum-Oosterbuurt, op nog geen 100 meter afstand van het plangebied, heeft uitgewezen dat daar, bij gelijke geomorfologische omstandigheden, bewoning heeft plaatsgevonden van de eerste tot en met de twaalfde eeuw na Chr. Archeologische resten in onderhavig plangebied kunnen mogelijk deel uitmaken van dezelfde vindplaatsen.

4.4 Structuren en sporen

Verwacht worden: akkerlagen, grondsporen van (afval)kuilen, greppels, palen, gebouwen, (water)putten etc. Mogelijk zijn deze op meerdere niveaus aanwezig.

4.5 Anorganische artefacten

Aardewerk, glas, en steen in goede conditie. Metaal is naar verwachting minder goed geconserveerd, tenzij gelegen onder de grondwaterspiegel of in water- of beerputten.

4.6 Organische artefacten

Hout, leer etc. zullen alleen onder de grondwaterstand aanwezig zijn en in evt. aanwezige water- of beerputten.

4.7 Archeozoölogische en botanische resten

Dierlijk bot en botanische resten als zaden en pollen zijn naar verwachting slecht geconserveerd, tenzij gelegen onder de grondwaterspiegel of in water- of beerputten of in verbrande staat.

4.8 Archeologische stratigrafie en diepte van vondstlagen

Uit het booronderzoek is het volgende gebleken: de bodem in het plangebied bestaat in grote lijnen uit een 15 tot 35 cm dikke bouwvoor, met daaronder een akkerpakket en in een aantal boringen een oeverwal met daaronder weer de voor bewoning ongunstige natuurlijke ondergrond.

Omdat dit geomorfologisch gezien een zeer dynamisch gebied is met een golvend natuurlijk reliëf varieert de diepteligging van de natuurlijke ondergrond en van de daarboven gelegen archeologische waarden.

4.9 Gaafheid en conservering

De ondergrond bleek ten tijde van het booronderzoek grotendeels onverstoord, mede door het (sub)recente gebruik als grasveld. De gaafheid en conservering kunnen goed tot zeer goed zijn. Naar verwachting is de conservering van metaal en van organische resten minder goed door de grondsoort (zand) en door de (vermoedelijk) fluctuerende grondwaterspiegel in de ondergrond. Uit waterputten e.d. kunnen wel goed bewaarde organische resten en voorwerpen van metaal worden aangetroffen.

HOOFDSTUK 5 DOELSTELLING EN VRAAGSTELLING

5.1 Doelstelling

Vaststellen of in de bodem behoudenswaardige archeologische vindplaatsen aanwezig zijn. Tevens een inzicht geven in de aard, omvang, datering, gaafheid, conservering en inhoudelijke kwaliteit van deze resten en advies uitbrengen over de nemen vervolgstappen.

5.2 Relatie met NOaA en/of andere onderzoekskaders

Het plangebied ligt in NOaA Archeoregio 11, het Hollands duingebied. Het onderzoek sluit aan bij de hoofdstukken 14, de Late Prehistorie in West-Nederland en hoofdstuk 16, de Middeleeuwen en vroegmoderne tijd in West-Nederland.

5.3 Vraagstelling

De vraagstelling van dit proefsleuvenonderzoek is gericht op het geven van inzicht in de archeologische resten op het terrein en op het waarderen van deze resten.

5.4 Onderzoeksvragen

1. Wat is de aard en de fysieke kwaliteit van de archeologische overblijfselen?
2. Tot welk(e) complexttype(s) behoren de archeologische resten?
3. Kunnen aparte vindplaatsen onderscheiden worden en zo ja wat is hun begrenzing?
4. Wat is de ruimtelijke spreiding van lagen, sporen en structuren zowel horizontaal als verticaal?
5. Is er sprake van clustering van vondsten, lagen, sporen en structuren binnen een vindplaats?
6. Kunnen meerdere bewoningsfasen onderscheiden worden, zo ja in welke mate zijn deze aaneensluitend?
7. Wat is de datering of looptijd van de archeologische vondsten en tot welke vondsttypen of vondstcategorieën behoren zij?
8. Zijn er graven aanwezig in het onderzoeksgebied? Zo ja, welk type, periode?
9. Hoe verhouden de resultaten van het proefsleuvenonderzoek zich tot de archeologische verwachting?
10. Hoe verhoudt de vindplaats zich ten opzichte van analoge vindplaatsen uit dezelfde periode in de regio?
11. Hoe verhouden de aangetroffen archeologische waarden zich tot de Nationale OnderzoeksAgenda Archeologie (NOaA)?
12. Is er binnen het plangebied sprake van delen waar de bodemopbouw verstoord is? Zo ja, in welke mate? Wat zijn de gevolgen voor eventuele archeologische resten?
13. Is de aangetroffen vindplaats behoudenswaardig en waarom?

HOOFDSTUK 6 METHODEN EN TECHNIEKEN

6.1 / 6.2 Methoden en technieken / Strategie

Minimaal 10 dagen voor de aanvang van het veldwerk wordt, conform de wettelijke eisen, door opdrachtnemer een onderzoeksmelding in Archis verricht. Het onderzoek wordt uitgevoerd conform protocol 4003 voor proefsleuvenonderzoek (IVO-P) van de KNA 3.3.

Er worden op het terrein twee proefsleuven aangelegd (bijlage 2). Beide proefsleuven hebben een lengte van ca. 100 bij een breedte van ca. 2 meter. De onderzochte oppervlakte bedraagt hiermee ca. 400 m², oftewel ca. 7% van het gehele plangebied. De maximale diepte van de sleuven zal, gezien de verstoringsdiepte van de geplande ontwikkeling en rekening houdend met een veiligheidsmarge, ca. 0,75 meter onder maaiveld bedragen. Wel zal in ieder geval één (en indien noodzakelijk meerdere) dieper kijkgat machinaal worden aangelegd en gedocumenteerd. Dit ter controle van het vlak, ter aanvulling op de profielopnamen en om de aanwezigheid van een eventueel tweede vlak te kunnen constateren.

Met de sleuven wordt inzicht verkregen in de bodemopbouw en samenstelling van de ondergrond en in de aard, omvang en de diepteligging van de archeologische resten. De aanleg van de sleuven wordt met een metaaldetector begeleid door een ervaren veldmedewerker. De daadwerkelijke aanleg van het archeologisch vlak geschiedt door de senior archeoloog. Van iedere sleuf wordt het vlak gefotografeerd, getekend (schaal 1:50) en wordt de vlakhoogte bepaald. NAP-waarden worden gemeten in één raai in het midden van de sleuf met intervallen van 3 meter. Van elke sleuf worden profielkolommen gedocumenteerd door middel van fotografie en tekening (schaal 1:20), waarbij ook de hoogte van het maaiveld t.o.v. NAP wordt genoteerd. Tevens zal ook de hoogteligging van het opgravingsvlak aangegeven worden op de profieltekeningen. De profielkolommen worden minimaal om de 20 meter aangelegd (minimaal vier

profielkolommen per sleuf) of zoveel als nodig is om het profiel goed te kunnen beschrijven. Het vlak en het stort dienen systematisch te worden afgezocht met een metaaldetector.

Indien graven worden aangetroffen worden deze geborgen onder leiding van een senior archeoloog met relevante ervaring. Het bergen en documenteren geschieden conform de voor fysisch antropologisch onderzoek gebruikelijke methodiek. Hiertoe wordt gebruik gemaakt van de richtlijnen uit de veldhandleiding archeologie (Carmiggelt & Schulten, 2002, p. 55-60), vrij te downloaden op de website van de SIKB (http://www.sikb.nl/upload/documents/archo/veldhandleiding_leidraad1.pdf). Indien noodzakelijk kan een fysisch antropoloog worden geraadpleegd, dit naar inzicht van de senior archeoloog.

6.3 Omgang kwetsbaar vondstmateriaal

De omgang met kwetsbaar vondstmateriaal dient te geschieden conform OS11 en de KNA-Leidraad 'Eerste hulp bij kwetsbaar vondstmateriaal'.

6.4 Structuren en grondsporen

Er worden alleen sporen gecoupeerd en afgewerkt als dit strikt noodzakelijk is voor de beantwoording van de onderzoeksvragen, of als er gerede twijfel bestaat dat de verkleuring een archeologisch spoor betreft. De beslissing om sporen te couperen wordt ter plaatse naar "best expert judgement" genomen door de senior archeoloog.

Structuren en dieper ingegraven sporen (waterputten e.d.) worden in principe niet tijdens het proefsleuvenonderzoek verder afgewerkt maar tijdens een latere fase, tenzij deze te kwetsbaar zijn om dit toe te laten.

6.5 Aardwetenschappelijk onderzoek

Van elke sleuf worden profielkolommen gedocumenteerd door middel van fotografie en tekening (schaal 1:20), waarbij ook de hoogte van het maaiveld t.o.v. NAP wordt genoteerd. Tevens zal ook de hoogteligging van het opgravingsvlak aangegeven worden op de profieltekeningen. De profielkolommen worden minimaal om de 20 meter aangelegd (minimaal vier profielkolommen per sleuf) of zoveel als nodig is om het profiel goed te kunnen beschrijven. Dit wordt gedaan door een veldarcheoloog met ruime, relevante fysisch-geografische ervaring.

6.6 Anorganische artefacten

Alle anorganische artefacten dienen conform PS06 en OS11 te worden verzameld en behandeld. In aanvulling daarop geldt:

Tijdens het onderzoek wordt (vnl. uit het vlak) voldoende diagnostisch materiaal verzameld om een uitspraak te kunnen doen over de aard, datering en conserverings-toestand van de vindplaats;

Spoorvondsten (in het vlak) worden per spoor verzameld;

Vlakvondsten worden verzameld in vakken van 5 x 2 meter;

Profielvondsten worden ingemeten, op tekening gezet en apart verzameld.

Stortvondsten worden per sleuf verzameld.

6.7 Organische artefacten

Conform PS06, OS11 en de in paragraaf 6.6 genoemde aanvullingen.

6.8 Archeozoölogische en -botanische resten

Conform PS06, OS11 en de in paragraaf 6.6 genoemde aanvullingen.

Uit kansrijke houtskoolrijke of humeuze grondsporen kunnen (indien deze sporen tijdens het proefsleuvenonderzoek worden afgewerkt en niet tijdens een eventuele latere fase) monsters voor paleo-ecologisch onderzoek genomen worden. Voor alle monsters geldt dat pas bij het evaluatiemoment na het veldwerk wordt bepaald welke monsters gewaardeerd en eventueel uitgewerkt dienen te worden om de vraagstelling te beantwoorden.

6.9 Overige resten

Alle overige resten dienen conform de richtlijnen van de vigerende versie van de KNA te worden verzameld en behandeld.

6.10 Dateringstechnieken

Datering van sporen en structuren gebeurt door middel van met het betreffende spoor of de betreffende structuur geassocieerde keramiekvondsten, zo nodig en indien mogelijk aangevuld met dendrochronologische dateringen en andere methoden als C14.

6.11 Beperkingen

Voor zover bekend is op het terrein geen sprake van milieuverontreiniging / bodemvervuiling. Indien dit alsnog het geval is dient dit door de opdrachtgever nadrukkelijk te worden vermeld, waarna de uitvoerder van het archeologisch werk passende maatregelen kan nemen.

HOOFDSTUK 7 UITWERKING EN CONSERVERING

7.1 Structuren, grondsporen, vondstspredingen

Alle verzamelde gegevens m.b.t. geselecteerde sporen en structuren dienen te worden uitgewerkt om de omvang, de aard, de ouderdom en de fysieke kwaliteit van de vindplaats te bepalen. Aan de hand van de verzamelde gegevens wordt de bewoningsgeschiedenis van de plaats beschreven, als ook de materiële cultuur van de bewoners. Grondsporen en structuren worden uitgewerkt tot op een niveau dat nodig is voor de beantwoording van de onderzoeksvragen. Dit alles conform protocol 4003 van de KNA 3.3.

7.2 Analyse aardewetenschappelijke gegevens

Profielkolommen worden uitgewerkt zodat inzicht wordt verkregen in de landschappelijke aspecten van het onderzoeksgebied zoals de genese en opbouw van de bodem en ouderdom hiervan. Dit alles conform protocol 4003 van de KNA 3.3.

7.3 Anorganische artefacten

Alle relevante vondsten dienen te worden gedetermineerd en een selectie dient te worden afgebeeld in het verslag van het onderzoek. De vondsten worden uitgewerkt tot het niveau dat nodig is voor de beantwoording van de onderzoeksvragen. De vondsten worden tijdelijk zo opgeslagen dat de kwaliteit van het materiaal niet achteruit gaat. Dit alles conform de specificaties van de KNA 3.3 en het protocol Specialistisch onderzoek.

7.4 Organische artefacten

Artefacten van organisch materiaal dienen na selectie te worden geconserveerd. De vondsten worden tijdelijk zo opgeslagen dat de kwaliteit van het materiaal niet achteruit gaat. De vondsten worden uitgewerkt tot het niveau dat nodig is voor de beantwoording van de onderzoeksvragen. Dit alles conform de specificaties van de KNA 3.3 en het protocol Specialistisch onderzoek.

7.5 Archeozoologische en -botanische resten

Vondsten van organisch materiaal dienen na selectie te worden geconserveerd. De vondsten worden tijdelijk zo opgeslagen dat de kwaliteit van het materiaal niet achteruit gaat. De vondsten worden uitgewerkt tot het niveau dat nodig is voor de beantwoording van de onderzoeksvragen. Dit alles conform de specificaties van de KNA 3.3 en het protocol Specialistisch onderzoek.

7.6 Beeldrapportage

De eindrapportage bevat tenminste de volgende

tekeningen:

1. Overzichtstekening topografisch-landschappelijke ligging terrein met landelijke coördinaten en bevat tevens de begrenzing van het plan- en onderzoeksgebied;
2. Overzichtstekening met de ligging van de sleuf erop;
3. Tekeningen van (een selectie van) de profielkolommen;
4. Allesporenkaart
5. Foto's van een selectie van de vondsten;

Van de omgeving met de vindplaats erin, van het graafwerk, van eventuele vondsten en andere belangrijke zaken worden foto's gemaakt. Ook worden enige actiefoto's van het werk zelf gemaakt.

Dit alles conform de specificaties van de KNA 3.3.

HOOFDSTUK 8 (DE)SELECTIE EN CONSERVERING

8.1 Selectie materiaal voor uitwerking

Selectie van het materiaal vindt plaats in overleg met de bevoegde overheid/diens archeologisch adviseur, de opdrachtgever en de projectleider van het uitvoerende bedrijf.

8.2 Selectie materiaal voor deponering en verwijdering

Selectie van het materiaal vindt plaats in overleg met de bevoegde overheid/diens archeologisch adviseur, de opdrachtgever en de projectleider van het uitvoerende bedrijf. Ook de deponhouder dient hierbij betrokken te worden. Alle vondsten en monsters moeten geconserveerd worden aangeleverd aan het archeologisch depot, tenzij schriftelijk en op grond van een selectierapport voor conservering anders is aangegeven door de desbetreffende deponhouder. Tijdens de evaluatiefase wordt in het selectierapport een voorstel gedaan voor te deponeren en te verwijderen vondsten. Het selectierapport voorgelegd aan de bevoegde overheid en aan de deponhouder ter goedkeuring. Pas na goedkeuring van het selectierapport kunnen deze vondsten en monsters worden verwijderd. Indien binnen 10 werkdagen geen reactie wordt verkregen van de deponhouder kan het werk echter zonder goedkeuring worden voortgezet.

8.3 Selectie materiaal voor conservering

Conservering van voorwerpen uit organisch materiaal en/of metaal dienen vindt plaats in overleg met de bevoegde overheid/diens archeologisch adviseur, de deponhouder en de projectleider van het uitvoerende bedrijf. Alle kwetsbare vondsten en monsters moeten geconserveerd worden aangeleverd aan het archeologisch depot, tenzij schriftelijk en op grond van een selectierapport voor conservering anders is aangegeven door de desbetreffende deponhouder (/eigenaar vondsten). In het selectierapport dient per categorie kwetsbaar materiaal aangegeven te worden welke werkwijze en selectie gevolgd zal worden (conform OS11). In een conserveringsrapport dient te worden vastgelegd welke vondsten en monsters op welke wijze en met welke middelen zijn geconserveerd. Zie ook specificatie PS06.

HOOFDSTUK 9 DEPONERING

9.1 Eisen betreffende depot

De opgravingsadministratie en vondsten worden aangeleverd conform de eisen van het provinciaal depot voor bodemvondsten van de provincie Noord-Holland (bijlage 3).

De vondsten en de documentatie worden binnen twee jaar na afronding van het veldonderzoek conform de daarvoor geldende richtlijnen, overgedragen aan het Provinciaal Depot voor Bodemvondsten, op voorwaarden van dit depot. Vondsten die in

de rapportage zijn afgebeeld, apart beschreven of van museale waarde zijn, worden gemarkeerd in de vondstenlijst en zichtbaar apart verpakt. Voorafgaand aan het veldwerk wordt de depothouder per mail op de hoogte gesteld middels het opsturen van het door de bevoegde overheid goedgekeurde PvE. Tijdsduur reactie kennisgeving: de uitvoerder ontvangt binnen 5 werkdagen een ontvangstbevestiging.

9.2 Te leveren product

Na afloop van het onderzoek wordt binnen een maand een evaluatierapport opgesteld. Uiterlijk 4 maanden nadat het evaluatierapport goedgekeurd is door het bevoegd gezag wordt een concepteindrappport opgesteld (tenzij eventueel specialistisch onderzoek dit onmogelijk maakt). Uiterlijk 2 maanden na goedkeuring van het conceptrapport wordt een definitief rapport opgesteld. Het eindrapport wordt volgens specificatie VS05 van protocol 4003 van de KNA 3.3 geschreven en geredigeerd door de uitvoerend archeoloog. De inhoud van de eindrapportage is conform de bovengenoemde bepalingen in de KNA 3.3 en conform de publicatiewijzer archeologie (Diepenveen-Jansen en Kaarsemaker 2004). Ook bevat het opgravingsrapport alle archeologische informatie op basis waarvan een selectiebesluit genomen kan worden.

Het rapport bevat tevens de volgende onderdelen:

- paragraaf waarin staat vermeld wat voor een plan het betreft, welke ontwikkelingen er gaan plaatsvinden en tot welke diepte verstoring gaat plaatsvinden en in welke fase van de planprocedure het plan zich bevindt;
- paragraaf (verantwoording) strategie, methode en technieken en dag, maand en jaar van onderzoek;
- paragraaf eerder gedane archeologische vondsten in plangebied of nabijheid van plangebied;
- de resultaten van het onderzoek, geleverd in de vorm van een standaardrapport inclusief profieltekeningen en inclusief vondstenlijsten (zie hieronder), sporenlijsten (zie hieronder) en monsterlijsten;
- eventuele deelrapporten van specialisten
- vondstenlijst waarin per archeologisch artefact (AF) staat aangegeven 1) het spoor waarin het AF is aangetroffen, 2) eventueel de conserveringstoestand van het AF (verbrand, vorstschade, geërodeerd, etc.), 3) de determinatie, 4) de datering van het AF en 5) een beschrijving van het AF (lengte x breedte x hoogte, baksel/materiaal, versiering, bewerkingsporen, etc.)
- sporenlijst waarin staat aangegeven 1) het soort spoor, 2) eventueel de (conserverings-)toestand van het spoor, 3) de datering van spoor en 4) en welke vondstnummers er in aanwezig zijn.
- een waardering van de aangetroffen sites;
- een beschrijving en determinatielijst van het aardewerk, metaal en glas.
- een paragraaf met conclusies en aanbevelingen over de eventuele mogelijkheden tot bescherming of het mogelijke vervolgonderzoek;
- duidelijk aangegeven in een profiel of in de tekst de diepte van de eventuele vindplaats(en) ten opzichte van het maaiveld en ten opzichte van NAP.

Het eindproduct is een rapport volgens KNA-specificatie OS15 van de vigerende versie van de KNA. In het eindrapport dienen de vragen beantwoord te worden die in dit PvE gesteld zijn. Bij het eindproduct hoort een bewijs (af te geven door het Provinciaal Depot voor Bodemvondsten van Noord-Holland) van overdracht van vondsten en documentatie. Dit bewijs kan eventueel separaat worden aangeleverd.

Het rapport wordt door de opdrachtnemer uitgegeven. Het copyright berust bij de opdrachtnemer. Zes exemplaren worden van het rapport gedrukt. De opdrachtnemer stuurt 3 exemplaren naar opdrachtgever (1 voor de opdrachtgever en 2 exemplaren die de opdrachtgever dient te overhandigen aan het bevoegd gezag, in dit geval de gemeente, 1 exemplaar naar de RCE, 1 exemplaar naar de Koninklijke Bibliotheek, 1 exemplaar naar het Provinciaal Depot in Wormerland ter attentie van M. Veen.

HOOFDSTUK 10 RANDVOORWAARDEN EN AANVULLENDE EISEN

10.1 Personele randvoorwaarden

Het onderzoek moet verricht worden door een daartoe bevoegd (opgravingsvergunning) archeologisch bedrijf. Het onderzoek wordt uitgevoerd door een driekoppig veldteam bestaande uit minimaal twee archeologen (waarvan één senior archeoloog) en een veldtechnicus. Beide archeologen dienen over ruime en aantoonbare ervaring in de betreffende regio en in de Middeleeuwen en (romeinse) IJzertijd te beschikken. Het onderzoek staat onder leiding van een senior archeoloog die tevens fulltime op de onderzoekslocatie aanwezig is. Naast bovengenoemd veldteam kan ook, indien mogelijk, een amateur-archeoloog worden ingezet, dit naar inzicht van het uitvoerend bedrijf. Het inzetten van een amateur-archeoloog mag geen vervanging zijn voor een van de leden van bovengenoemd veldteam. De in te zetten specialisten beschikken over aantoonbare relevante ervaring. De graafwerkzaamheden worden bij voorkeur uitgevoerd door een kraanmachinist met relevante ervaring.

10.2 Overlegmomenten

De bevoegde overheid of diens adviseur wordt uiterlijk een week van tevoren op de hoogte gebracht van de datum van het veldwerk. Wanneer de archeologisch uitvoerder overleg noodzakelijk acht, neemt hij contact op met de (adviseur van de) bevoegde overheid. Andersom ook. Wanneer de bevoegde overheid niet bereikbaar is voor overleg wordt, aangezien het veldonderzoek naar verwachting slechts één dag zal duren, e.e.a. door de aanwezige senior archeoloog naar "best expert judgement" uitgevoerd.

10.3 Kwaliteitsbewaking, toezicht, overleg en evaluatie

De senior archeoloog ziet toe dat het geheel volgens dit PvE en de richtlijnen van de KNA 3.3 wordt uitgevoerd. In alle gevallen waarin dit PvE niet voorziet, zijn de procesbeschrijvingen en specificaties in de vigerende versie van de KNA van toepassing. Voorafgaande aan het veldwerk wordt de onderzoeksstrategie besproken tussen de opdrachtnemer en bevoegde overheid. Tijdens het veldwerk houdt de senior archeoloog toezicht op de werkzaamheden. Tijdens het veldwerk worden door de verantwoordelijke archeoloog dag- en weekrapporten gemaakt waarin o.a. de vordering van de werkzaamheden, de personele inzet en de voorlopige resultaten worden opgenomen. In de loop van het onderzoek vindt regelmatig overleg plaats (zowel telefonisch als indien nodig in het veld) met de bevoegde overheid. Bij eventuele afwijkingen van de bepalingen uit het PvE wordt contact opgenomen met de bevoegde overheid i.v.m. de te volgen strategie.

10.4 Overige randvoorwaarden en aanvullende eisen

Het onderzoek wordt uitgevoerd conform richtlijnen van de KNA 3.3. In alle gevallen waarin dit PvE niet voorziet zijn daarom de procesbeschrijvingen en specificaties van de KNA 3.3 van toepassing. Dit PvE en de KNA 3.3 dienen tijdens het veldwerk op de werklocatie aanwezig te zijn.

Dit PvE betreft de eisen die vanwege het archeologisch belang aan het onderzoek worden gesteld. Dit laat onverlet dat wettelijke en andere regelgeving aangaande het uitvoeren van werkzaamheden moet worden gevolgd (o.a. Arbowet).

De archeologische opdrachtnemer doet een KLIC melding voor de start van de werkzaamheden. De opdrachtgever is verantwoordelijk voor informatie over kabels en leidingen die van de KLIC afwijkt en het verkrijgen van eventuele vergunningen. De toegankelijkheid van het terrein, plaatsing van afzettingen, verwijderen van explosieven, herbestrating e.d., betredingstoestemming en alle beschikbare documenten en informatie m.b.t. de milieukundige situatie en bijbehorende te nemen maatregelen worden ook tijdig door de opdrachtgever geleverd. Wanneer grondbemaling o.i.d. moet worden gebruikt is de opdrachtgever verantwoordelijk voor de afvoer van het grondwater en de

eventuele daarbij benodigde vergunningen. Grondwater mag geen belemmering vormen voor de uitvoering en de kwaliteit van het onderzoek.

Archeologische opgravingen worden 's avonds en in het weekend vaak bezocht door schatgravers. Hun graafwerkzaamheden belemmeren de voortgang van het onderzoek en brengen schade toe aan het archeologisch bodemarchief. De archeologisch aannemer zorgt dat sporen en vondsten aan het eind van een werkdag zijn veilig gesteld voor schatgravers bij voorkeur door het verzamelen van vondsten en het afdekken van grondsporen.

HOOFDSTUK 11 WIJZIGINGEN TEN OPZICHTE VAN HET VASTGESTELDE PVE

11.1 Wijzigingen tijdens het veldwerk

Wijzigingen in de uitvoeringstermijn kunnen zich onder meer voordoen door onverwachte weersomstandigheden. Eender welke wijziging en de exacte oorzaak worden z.s.m. doorgegeven aan de opdrachtgever.

Indien belangwekkende zaken worden aangetroffen die niet in het PVE waren voorzien vindt overleg plaats met het bevoegd gezag en de opdrachtgever. In het PVE vastgelegde termijnen schuiven mee naargelang de besproken wijziging.

Indien substantieel van het PVE afgeweken dient te worden, bijvoorbeeld bij het aantreffen van onverwachte sporen en structuren of indien een geringer deel van het onderzoeksterrein kan worden onderzocht, dan dient hiervoor voorafgaand toestemming verkregen te worden van het bevoegd gezag. Wanneer de bevoegde overheid niet bereikbaar is voor overleg wordt, aangezien het veldonderzoek naar verwachting slechts één dag zal duren, e.e.a. door de aanwezige senior archeoloog naar "best expert judgement" uitgevoerd.

11.2 Procedure van wijziging na de evaluatiefase van het veldwerk

Indien tijdens de evaluatiefase belangrijke wijzigingen gemaakt moeten worden, wordt daarover overlegd met de bevoegde overheid en met de opdrachtgever.

11.3 Procedure van wijziging tijdens uitwerking en conservering

Indien tijdens de uitwerkingsfase belangrijke wijzigingen gemaakt moeten worden, wordt daarover overlegd met de bevoegde overheid en met de opdrachtgever.

LITERATUUR EN BIJLAGEN

Literatuur

Alkemade, M., R.M. van Heeringen & K. Klerks , 2011. Archeologiebeleid gemeente Castricum. Vestigia rapport nr. V634. Amersfoort.

ARCHIS2. <http://archis2.archis.nl/archisii/html/index.html> ARCheologisch InformatieSysteem, Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE).

Berendsen, H.J.A., 1996. De vorming van het land. Inleiding in de geologie en geomorfologie. Assen.

Berendsen, H.J.A., 2005. Landschappelijk Nederland. De fysisch-geografische regio's. Assen.

Carmiggelt, A. & P. Schulte (red.), 2002. Veldhandleiding Archeologie. *SIKB-leidraad 1*, Zoetermeer.

Centraal College van Deskundigen (CCvD), 2014. Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie 3.3.

Hagers, J.K.A., 1995. Castricum: Rietkamp, in: J-K.A. Hagers (red.), Archeologische kroniek van Holland. I Noord-Holland, Holland 27, 331-2.

Hagers, J.K.A. & M.M. Sier, 1999. Archeologisch onderzoek in de Oosterbuurt van de gemeente Castricum. ROB Rapportage Archeologische Monumentenzorg 53, Amersfoort.

Médard, A., 2014. Archeologisch bureau- en booronderzoek aan de Laan van Albert's Hoeve - Dorcamp te Castricum. *Argo 51*, Zaandam.

Mooij, E., 1996. Vroegere bewoning aan de Rietkamp. Een archeologische verkenning uitgevoerd door leden van Werkgroep Oud-Castricum 1993-1995, Castricum.

Ravesloot, C. & F.A. Perk, 1987. Ruilverkaveling Limmen - Heiloo. Een archeologische kartering, inventarisatie en waardering. RAAP-rapport 9. Amsterdam.

Zuurbier, S.P.A., 1986. Albert's Hoeve. Een archeologische verkenning na de sloop van de Albert's Hoeve in Plan Molendijk, uitgevoerd door leden van de Werkgroep Oud-Castricum. In: 9e jaarboek Stichting Werkgroep Oud-Castricum.

Bijlage 1: Lijst met te verwachten aantallen

Naast de vaste kosten dient door de opdrachtgever rekening te worden gehouden met stelposten voor de uitwerking van de aangetroffen materiaalcategorieën. Hiertoe wordt in een PvE een lijst opgesteld van te verwachten aantallen. Deze lijst kan worden gebruikt om naast het vaste budget al een schatting te maken van het bedrag dat nodig zal zijn om het aangetroffen materiaal uit te werken en te conserveren. Omdat de aard van archeologisch onderzoek het onmogelijk maakt een exacte schatting te maken dient dit enkel te worden beschouwd als een indicatie. De daadwerkelijk aangetroffen aantallen kunnen hoger of juist lager uitvallen. Ook kan blijken dat andere materiaalcategorieën aanwezig waren dan hieronder benoemd. Na het veldwerk worden in het evaluatierapport de exacte aantallen genoemd. Pas op dat moment zal duidelijk blijken welke stelposten aangesproken moeten worden.

Onderzoek	Verwachting
	Late IJzertijd, inheems Romeins, Middeleeuwen en Nieuwe Tijd
Omvang	Verwachte aantal m²
	ca. 400 m ²
Vondstcategorie	Verwachte aantallen
Aardewerk	enkele tientallen tot honderden
Bouwmateriaal	enkele stuks
Metaal	enkele stuks
Glas	enkele stuks
Menselijk botmateriaal	vooralnog niet in te schatten
Dierlijk botmateriaal	enkele tientallen
Visresten	enkele tientallen
Hout	mogelijk enkele stuks uit natte context (waterputten e.d.)
Leer	waarschijnlijk niet
Monstername	Verwachte aantallen
Algemeen biologisch monster (ABM)	waarschijnlijk niet
Algemeen zeefmonster (AZM)	waarschijnlijk niet
Pollen, diatomeeën en andere microfossielen	1
Monsters voor koolstofdatering (¹⁴ C)	1
Dendrochronologisch monster	waarschijnlijk niet

Bijlage 2: Locatie en puttenplan

Bijlage 3: Procesbeschrijving deponering van archeologisch vondstmateriaal

Algemeen

Vondstcomplexen en bijbehorende documentatie uit archeologisch onderzoek, uitgevoerd in de provincie Noord-Holland worden gedeponerd in het provinciaal depot voor bodemvondsten Noord-Holland. Vondstcomplexen en bijbehorende documentatie uit archeologisch onderzoek, uitgevoerd in de gemeenten Amsterdam, Haarlem, Alkmaar, Hoorn en Zaanstad worden bij de eigen gemeentelijke dienst gedeponerd, tenzij schriftelijke afspraken zijn gemaakt over deponering in het provinciaal depot.

Doel

Het doel van deponeren is het duurzaam behoud van alle informatie (vondsten en documentatie) van archeologische monumenten ex situ ten behoeve van toekomstig onderzoek en ten behoeve van beleving van het cultureel erfgoed door middel van:

1. Het bewaren en beheren van archeologische objecten en documentatie op zodanige wijze dat de conditie van het materiaal zo stabiel mogelijk blijft;
2. Het waarborgen van de toegankelijkheid van de ex-situ bewaarde objecten en informatie.

Overdracht van vondsten

De overdracht van vondstcomplexen en de bijbehorende documentatie uit archeologisch onderzoek bestaat uit de volgende stappen:

1. Bij de voorbereiding van het archeologisch onderzoek wordt door de uitvoerende instantie contact opgenomen met het provinciaal depot voor bodemvondsten Noord-Holland; hierbij worden de volgende onderzoeks-identificatiegegevens beschikbaar gesteld aan het depot: naam van de gemeente, naam van de plaats en indien mogelijk de toponiem, 4 keer x en y-coördinaten waarbinnen de opgraving valt of de x en y coördinaten van het centrum van de opgraving en het ROB waarnemingsnummer (Archis nummer).
2. Voor de overdracht van vondsten en documentatie wordt nogmaals contact opgenomen met het provinciaal depot voor bodemvondsten Noord-Holland over de te verwachte datum van overdracht en het verwachte aantal aan te leveren dozen of vondsten.
3. Vooruitlopend aan de overdracht worden de dozenlijsten en vondstenlijsten alsmede de overige documentatie toegestuurd.
4. Bij de ontvangst wordt door de depotbeheerder aan de hand van de dozenlijsten en vondstenlijsten gecontroleerd of alles aanwezig is. Na controle en goedkeuring wordt door de provincie Noord-Holland een protocol van overdracht gemaakt.
5. Na overdracht zijn de vondsten inclusief de bij de opgraving of onderzoek behorende documentatie eigendom van de provincie Noord-Holland.
6. De depotbeheerder heeft de bevoegdheid tot weigeren van deponering van de vondstcomplexen en de bijbehorende documentatie, zolang deze niet aan de gestelde eisen voldoen. Als vondsten niet aan de eisen voldoen en dit niet kan worden hersteld, kunnen ze niet in het depot worden opgenomen.
7. De vondsten worden door de opgravende instantie aangeleverd op het adres van het provinciaal depot voor bodemvondsten Noord-Holland, Veerdijk 32, 1531 MS Wormer.

Alleen complete vondstcomplexen worden geaccepteerd. Indien vondsten ontbreken die wel voorkomen op de vondstenlijsten of in de overige documentatie, wordt dit schriftelijk vastgelegd in de overdrachtsovereenkomst en in een bruikleenovereenkomst van het provinciaal depot met de instelling waar deze voorwerpen op dat moment zijn ondergebracht.

Verpakkingsmateriaal

Vondsten worden aangeleverd in standaard dozen met de afmetingen 50x50x20 cm of 25x50x20 cm.

De desbetreffende materiaalcategorieën dienen verpakt te worden in materiaal met

daartoe geschikte eigenschappen.

Alle dozen zijn voorzien van de volgende informatie:

- Uniek doosnummer
  - Naam gemeente, naam plaats en toponiem.
  - Jaar van opgraving.
  - Materiaal categorie(en).
  - De aanduiding breekbaar, special (indien van toepassing).
  - Eventueel de aanduiding: "behandeld met ..." (schadelijk stof) en de naam van de betreffende stof.
  - Aanduiding "monster" indien van toepassing.
- Nb. Specials, unieke vondsten en of exposabele vondsten worden in aparte dozen verpakt en aangeleverd.

Eisen aan vondsten en documentatie

1. Vondsten worden dusdanig geconserveerd aangeleverd, dat de conditie zo stabiel mogelijk blijft.
2. De vondsten zijn gewassen, gedroogd, geconserveerd, geordend, uitgesplitst en verpakt per vondstnummer en per bewaarcategorie (minimale bewaarcondities, relatief vochtige en relatief droge bewaarcondities). Alternatief = materiaal categorie i.p.v. bewaarcategorie
3. Monsters worden in principe niet aangeleverd, tenzij beargumenteerd, in overleg en met toestemming van de depotbeheerder en vastgelegd in het protocol van overdracht.
4. De aangeleverde monsters zijn verwerkt (gezeefd/geflotteerd en gedroogd), geordend, uitgesplitst en verpakt per vondstnummer en per bewaarcategorie (minimale, relatief vochtige en relatief droge bewaarcondities) tenzij (in bijzondere omstandigheden) anders wordt afgesproken met de beheerder van het depot.
5. Vondstcomplexen inclusief de bijbehorende documentatie worden geordend, omschreven en compleet aangeleverd, tenzij schriftelijk anders overeengekomen met de beheerder.
6. De vondsten en monsters zijn verpakt in genummerde dozen en minimaal voorzien van een compleet ingevuld waterbestendig vondstkaartje van zuurvrij materiaal beschreven met potlood (gradatie HB) of watervaste, lichtechte inkt (zie hieronder Vondstidentificatie)
7. De onderzoeksdocumentatie wordt minimaal in tweevoud geproduceerd: één set voor het centraal informatiesysteem en één set voor het depot, waarbij één van beide functioneert als schaduwarchief.

Vondstidentificatie

Op de bij de vondsten ingesloten vondstenkaartje staat minimaal genoteerd:

- Naam gemeente
- Uniek vondst- of objectnummer.
- Put-, vlak en volgnummer.
- Vondstomstandigheden en spoornummer.
- Jaar en datum vondst/opgraving.
- Materiaal categorie.

Eisen aan onderzoeksdocumentatie

- Onderzoeksdocumentatie wordt genummerd en geordend aangeleverd.
- De documentatie wordt zowel digitaal aangeleverd als op een niet-digitale maatvast informatiedrager (zuurvrij papier), in een gangbaar formaat (A4).
- Tekeningen worden genummerd en geordend aangeleverd zowel digitaal als op een niet-digitale informatiedrager (tekenfolie) op het formaat maximaal A0 (720x1020 mm).
- Tekeningen zijn naar tekeningcategorie gesorteerd.
- Van de onderzoeksdocumentatie worden minimaal aangeleverd:
  1. Een basisrapportage waarin staat vermeld een verslag van de opgraving en de resultaten en conclusies van het onderzoek.

2. Lijst met doosnummers inclusief de vondstnummers van materiaal in de doos en bewaarcategorie.
3. Vondstenlijst met vondstnummer, materiaalcode, soort/type vondst, putnummer, vlaknummer, volgnummer, spoornummer en tekeningnummer.
4. Lijst met werkputnummers,
5. Sporenlijst met spoornummer, putnummer, vlaknummer, NAP-bepaling, eventuele relatie met andere (grond)sporen, relatieve ouderdom en bijbehorende vondstnummers.
6. Monsterlijst met monsternummer, soort monster, putnummer, vlaknummer, volgnummer, spoornummer en tekeningnummer.
7. Tekeningenlijst met tekeningnummer, soort tekening, werkputnummer en onderwerp. Foto- en dialijst met fotonummer, tekeningnummer, werkputnummer, vlaknummer en onderwerp.
8. Lijst met unieke en/of archeologisch interessante vondsten, vondstnummer en doosnummer.

Nb

De digitale documentatie wordt bij elkaar op een of meerdere cd's aangeleverd; veldtekeningen dienen op een aparte cd te worden aangeleverd.

Bijlage 4: Het te realiseren plan

Bijlage 5: Bouwtekening (volgende bladzijde)